

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12, No. 1, 2017, pp. 49 - 60

OJED
An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

**ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

**PROBLEMS AND ISSUES FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE FOR THE CHILD'S
DEVELOPMENT CENTER UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS**

นางสาวพจรัตน์ คุณทวีลาภผล *

Podcharat Khoonthaweelapchol

ผศ.ดร. ปองสิน วิเศษศิริ **

Asst. Prof. Pongsin Viseshsiri, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ภาค ทางภูมิศาสตร์ ที่ได้รับการประเมินในระดับ ต้องปรับปรุงเร่งด่วน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 24 แห่ง กรอบการวิจัยปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน มี 4 ด้าน คือ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงานตามแผน 3) การติดตามตรวจสอบ 4) การพัฒนาปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ โดยมีผลการวิจัยดังนี้

ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 4 ด้าน คือ 1)ด้านการวางแผน--ขาดความเข้าใจวิธีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดความสามารถในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศและขาดความร่วมมืออย่างเต็มที่จากหน่วยงานต้นสังกัด 2)ด้านการดำเนินงานตามแผน--ได้รับงบประมาณที่ไม่เพียงพอและบุคลากรมีจำนวนน้อย 3)ด้านการติดตามตรวจสอบ--ขาดความเข้าใจวิธีการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร(PDCA) 4)ด้านการพัฒนาปรับปรุง--ไม่เข้าใจในวิธีการสรุปและเขียนรายงานคุณภาพการศึกษา

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ 1844/2 ถนน รัฐพัฒนา ตำบล ชาติชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000
E-mail Address: thiswork.gift@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
E-mail Address: v.pongsin@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

This study was quantitative research. The purpose of this research was to identify the problems and issues for internal quality assurance for the Child's Development Center under local administrative organizations. The research instrument was interview records data were analysis. The findings were as follows:

Problems and issues for internal quality assurance for the Child's Development Center under the administrative organizations had 4 phases: 1) Planning Phase - the school doesn't understand how to make a quality improvement plan and manage the relevant information; 2) Action Phase - The necessary budget and staff allocation aren't large enough to follow the plan; 3) Checking Phase - the school does not understand the cycle of PDCA; and 4) Acting Phase - the school doesn't know how to write a report back to the original affiliation.

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน/ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

KEYWORDS: INTERNAL QUALITY ASSURANCE/ CHILDS DEVELOPMENT CENTER

บทนำ

เด็กถือว่่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและจะเติบโตเป็นอนาคตของชาติ ซึ่งต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงวัยก่อนเข้าเรียน เพราะพัฒนาการในวัยนี้จะหล่อหลอมเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก ยิ่งไปกว่านั้น วัยนี้เป็นวัยที่ต้องการการแนะแนวทางและการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้ใหญ่ เพราะอัตราการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว นักการศึกษาเชื่อว่า การเรียนรู้ของคนเกือบร้อยละ 90 เกิดขึ้นในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต และปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการว่าในช่วงต้นของชีวิต คือ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี เป็นระยะที่สำคัญของการพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา บุคลิกภาพและสังคม ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิตรวมทั้งสถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กเล็ก และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเสริมสร้างความพร้อมหรืออาจจะขัดขวางการพัฒนาการของเด็กในอนาคตได้ (จรรยา จิตต์มณี, 2551)

ปัจจุบันการใช้ชีวิตครอบครัวของคนรุ่นใหม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ชีวิตคนในชนบทจากเดิมที่เคยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวขยาย ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย จึงมีผู้ใหญ่คอยดูแลเด็กเล็ก แต่สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้พัฒนาสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรม วิถีชีวิตของผู้คนในชนบทเปลี่ยนแปลงไป ผู้คนบางส่วนเข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่มากขึ้น การใช้ชีวิตแบบครอบครัวขยายก็เปลี่ยนแปลงเป็นครอบครัวเดี่ยว คือประกอบไปด้วย พ่อ แม่ และลูก แน่แน่นอนว่าในช่วงเวลากลางวันที่คนในครอบครัวออกไปทำงาน จึงส่งลูกไปสถานที่ต่าง เช่น โรงเรียนอนุบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็ก ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่เป็นภาวะใหม่ของการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการศึกษา (นงลักษณ์ โกศรี, 2549) และมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเน้นสถานที่ที่พร้อมจะให้การดูแลและให้การศึกษาแก่เด็ก การดูแลจะครอบคลุมไปถึงการอบรมสั่งสอน การให้บริการแก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักทางการศึกษาก็ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ฉะนั้นเมื่อปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรให้ความสนใจและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ถูกวิธีและทั่วถึง คณะรัฐมนตรีจึงให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำตามบัญญัติในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้มี

การจัดการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษาเป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำ (กรมการปกครอง, 2545)

เนื่องจากมีหน่วยงานที่ดูแลการพัฒนาเด็กเล็กเป็นจำนวนมาก และมีผลต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง สถิติจำนวนนักเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2548 - 2550 ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ในปี พ.ศ. 2548 มีนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 796,125 คน พ.ศ. 2549 จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 871,665 คน และ พ.ศ.2550 จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 935,251 คน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) จากการรวบรวมจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2552 มีจำนวน 18,780 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 จำนวน 16,111 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 16.52 โดยจากจำนวนทั้งหมดนี้ มาจากการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยชุมชนเป็นผู้จัดตั้งเอง จำนวน 502 แห่ง และมาจากการรับโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา และกระทรวงศึกษาธิการอีกจำนวน 14,278 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552)

การจัดการศึกษาแต่ละระดับ ต้องได้รับการประกันคุณภาพ แนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา เริ่มเข้ามาในช่วงปี พ.ศ. 2539 เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามภาระรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น เอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ สามารถสนองเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของรัฐธรรมนูญ แผนการศึกษาชาติ และแผนพัฒนา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้มีระบบการบริหารคุณภาพที่สร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้นผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในสถานศึกษา (ซึ่งหมายถึง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรสนับสนุนทุกคนในสถานศึกษา) ต้องคำนึงถึงตลอดเวลา ไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรมหรือโครงการใดก็ตาม ผู้เรียนจะต้องได้รับผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2554 - 2558 มีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 20,038 แห่งทั่วประเทศที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 304 แห่งที่ผลการประเมินในภาพรวมได้ระดับคะแนนต้องปรับปรุงเร่งด่วน โดยจากจำนวน 304 แห่งนี้ มีจำนวน 303 แห่งที่ได้รับการประเมินในมาตรฐานที่ 8 ด้านประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายใน ใน

ระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน และมีเพียงแห่งเดียวที่ได้ระดับการประเมินในระดับพอใช้ โดยมาตรฐานที่ 8 มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติด้านการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้สังกัดต้องปรับปรุงคุณภาพอย่างเร่งด่วน และต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานของ สมศ.และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ผลการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แบ่งออกเป็น 4 ขนาด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก (1 - 30 คน) จำนวน 149 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง (31 - 60 คน) จำนวน 116 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ (61 - 90 คน) จำนวน 18 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่พิเศษ (มากกว่า 90 คน) จำนวน 21 แห่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาด้านการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะทำให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงและทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบข้อมูลและนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด โดยใช้กรอบการวิจัยที่เป็นองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 เป็นหลัก ประกอบด้วย 8 ข้อ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายใน 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา 7) การรายงานคุณภาพการศึกษา 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ผลจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบปัญหาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเผชิญอยู่และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 24 แห่งที่ได้รับการประเมินในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการประกันคุณภาพภายใน

1.1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545

1.2. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553

1.3. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ.2554-2558) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

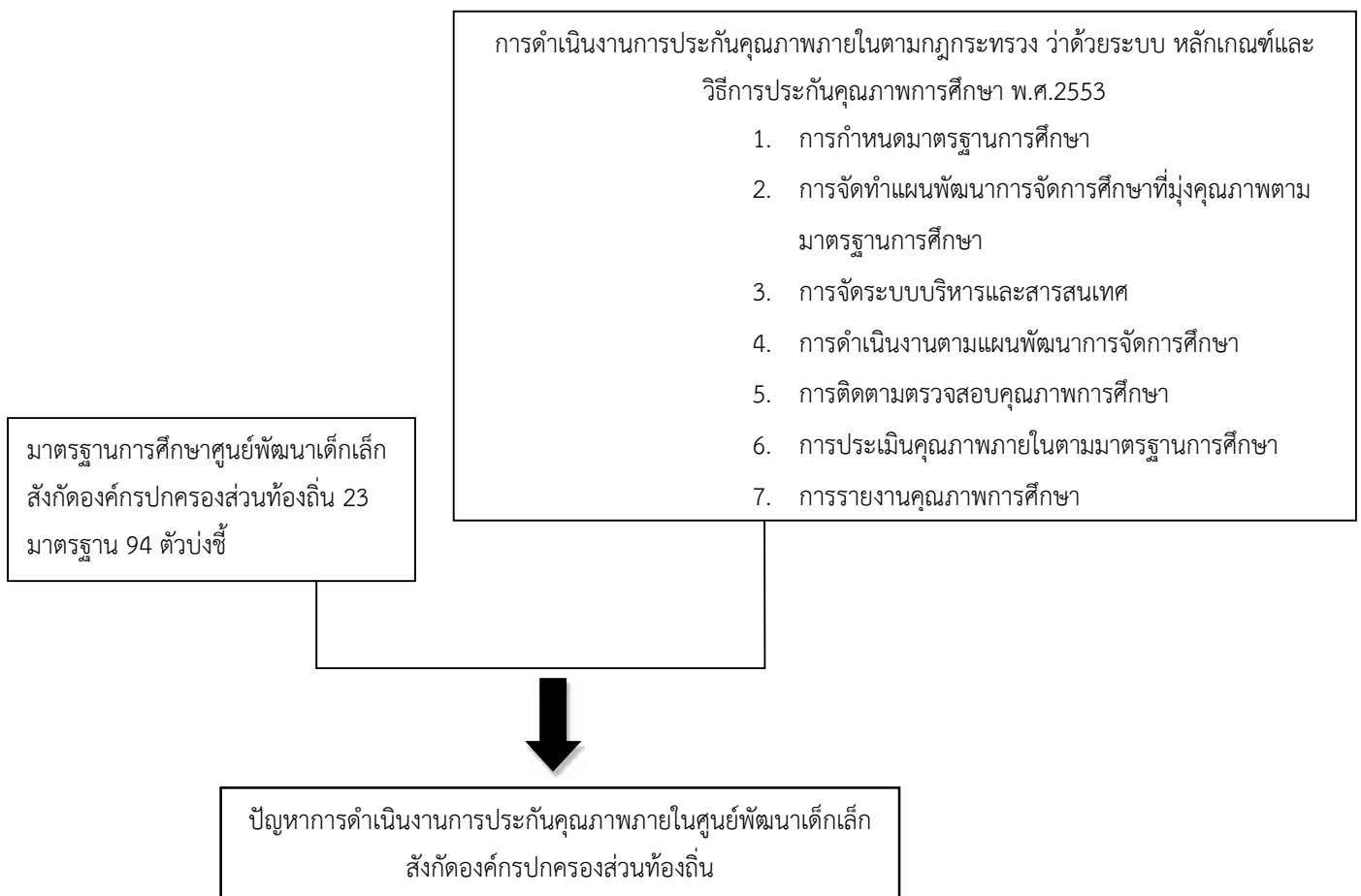
2.1. มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรม
ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผ่านการตรวจแบบสัมภาษณ์จาก
ผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปสัมภาษณ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้กรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา
ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

จากกรอบแนวคิดข้างต้น นำมาใช้ในการศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทำการสร้างแบบสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ที่ได้รับการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับ ต้องปรับปรุงเร่งด่วน สรุปผลการสัมภาษณ์แบ่งได้ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และด้านการพัฒนาปรับปรุง

1. ด้านการวางแผน

ภาค	ปัญหาการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ภาคเหนือ	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของท้องถิ่นที่กำหนด รวมไปถึงไม่มีการเตรียมการในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างเต็มที่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และได้รับความร่วมมือค่อนข้างน้อยจากคณะกรรมการศูนย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้การวางแผนการดำเนินงานมีอุปสรรค
ภาคกลาง	มีการใช้มาตรฐานการศึกษาจากหน่วยงานกลางและได้รับความร่วมมือในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กยังไม่เข้าใจวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ภาคใต้	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้มาตรฐานการศึกษาจากต้นสังกัด แต่หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กยังไม่เข้าใจวิธีการในการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา รวมไปถึงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังพบปัญหาในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา
ภาคตะวันออก	หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็กไม่มีความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินการวางแผนเพื่อดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ภาคตะวันตก	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้การวางแผนการดำเนินงานมีอุปสรรค

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประกันคุณภาพการศึกษา

2. ด้านการดำเนินงานตามแผน

ภาค	ปัญหาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
-----	--

ภาคเหนือ	ขาดงบประมาณในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
ภาคกลาง	ในการดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ
ภาคใต้	ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ แต่ไม่สำเร็จในบางโครงการเนื่องจากไม่สอดคล้องกับบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน
ภาคตะวันออก	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินโครงการ/ กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ครบทุกโครงการ/ กิจกรรมเนื่องจากบริบทของสถานที่ไม่เอื้ออำนวย
ภาคตะวันตก	ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาได้ครบตามที่วางแผนไว้

3. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

ภาค	ปัญหาการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ภาคเหนือ	มีการติดตามการดำเนินงานภายในศูนย์และมีตัวแทนจากคณะกรรมการศูนย์เข้ามาให้คำแนะนำ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	การติดตามตรวจสอบโดยหัวหน้าศูนย์เป็นไปด้วยดี แต่การตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัดและคณะกรรมการศูนย์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดูแลด้านประกันคุณภาพภายในยังไม่ได้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่
ภาคกลาง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสรุปโครงการ/ กิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้และมีการติดตามตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัด
ภาคใต้	มีการดำเนินงานตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในและได้รับการติดตามตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัด
ภาคตะวันออก	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เข้าใจในการติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพแต่ได้รับการแนะนำช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอย่างดี
ภาคตะวันตก	หน่วยงานต้นสังกัดเข้าไปติดตามตรวจสอบการดำเนินงานแต่ภายในศูนย์ยังไม่เข้าใจวิธีการติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

ภาค	ปัญหาการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
ภาคเหนือ	มีการรายงานคุณภาพการศึกษาไปยังหน่วยงานต้นสังกัด แต่ไม่เข้าใจวิธีการเขียนรายงานที่ชัดเจน เนื่องจากการเขียนรายงาน (SAR) ครั้งแรก
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษารายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด แต่ไม่เข้าใจวิธีการที่ชัดเจนในการเขียนรายงาน เนื่องจากการยังไม่ได้รับการอบรมวิธีการเขียนรายงานที่

	เพียงพอ
ภาคกลาง	จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาและนำมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานตามคำแนะนำของหน่วยงานต้นสังกัด
ภาคใต้	มีการจัดทำรายงานไปยังต้นสังกัดแต่ไม่เข้าใจกระบวนการสรุปรายงานที่ถูกต้องตามหลักการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา
ภาคตะวันออก	ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่และยังไม่ได้รับการอบรมที่เพียงพอ
ภาคตะวันตก	ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่และยังไม่ได้รับการอบรมที่เพียงพอ

จากข้อมูลข้างต้น นำมาสรุปเป็นประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผน
 - 1.1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เข้าใจวิธีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 1.2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถจัดระบบบริหารและสารสนเทศให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.3. หน่วยงานต้นสังกัดไม่ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ด้านการดำเนินงานตามแผน
 - 2.1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 2.2. บุคลากรมีจำนวนน้อย ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ครบตามแผนงานที่วางไว้
3. ด้านการติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน
 - 3.1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เข้าใจวิธีการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA)
4. ด้านการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
 - 4.1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เข้าใจวิธีการสรุปและเขียนรายงานคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการวางแผนนั้น ในปี 2558 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบไปด้วย 23 มาตรฐาน 94 ตัวบ่งชี้เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเตรียมความพร้อมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. จึงกำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกศูนย์ใช้มาตรฐานดังกล่าว อย่างไรก็ตามในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด แต่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความรู้ในด้านดังกล่าว ทำให้ไม่พร้อมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา รวมไปถึงการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเต็มที่ เนื่องจากในองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งเพิ่งมีการแต่งตั้งกองการศึกษาขึ้นมา ทำให้การประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและ

ต้นสังกัดมีอุปสรรค รวมไปถึงวิธีการบริหารและสารสนเทศก็ไม่ทราบการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบทำให้ไม่สามารถดึงข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการประกันคุณภาพภายใน จากมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่กำหนดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก โดยมีวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาปฐมวัยหรือปริญญาอื่น ๆ ที่รับรองโดยคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552) และจากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กนั้นมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยบางแห่งขาดความรู้ด้านการพัฒนาการศึกษาและวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามคุณสมบัติที่กำหนด

ด้านการดำเนินการตามแผน จากการสัมภาษณ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่วางแผนไว้ โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีหัวหน้าและผู้ดูแลเด็กจำนวน 1-2 คน ทำให้การดำเนินงานตามโครงการมีอุปสรรค จากคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่นำมาใช้ในการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นระบุว่า การบริหารจัดการในห้องเรียนจะต้องมีครูให้เพียงพอต่อจำนวนของเด็ก โดยเด็กอายุ 2-3 ปี จะครูหรือผู้ดูแลเด็กจำนวน 1 คน ต่อเด็ก 7 ถึง 10 คน และเด็กอายุ 3-5 ปี จะมีครูหรือผู้ดูแลเด็กจำนวน 1 คน ต่อเด็ก 10 ถึง 15 คน) แต่จำนวนเด็กที่มีอยู่ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีถึง 30 คน และบางแห่งมีผู้ดูแลเพียง 1 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ไม่สอดคล้องตามมาตรฐานที่ สมศ.กำหนด

ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ทราบวิธีการดำเนินการติดตามตรวจสอบตามการบริหารงานคุณภาพแบบครบวงจร (PDCA) จึงทำเพียงแต่การสรุปโครงการตามที่จัดทำขึ้นเท่านั้น ในส่วนของการติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดก็เข้ามาติดตามตรวจสอบบ้างแต่ไม่ได้รับคำแนะนำที่เพียงพอในการนำไปปรับปรุงคุณภาพการประกันคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น จากคู่มือประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริม สนับสนุนและร่วมพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาปฐมวัย กำกับดูแลและศึกษาเพื่อยกระดับหรือรักษามาตรฐานการศึกษา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งและแจ้งผลการติดตามตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ. ทำให้การปฏิบัติในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่กำหนดในคู่มือการประกันคุณภาพภายในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เข้าใจวิธีการเขียนรายงานเพื่อส่งไปยังหน่วยงานต้นสังกัดทำให้ไม่สามารถนำผลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในปีต่อไป ประเด็นปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิตตา ชัยศิลป์ (2555) ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อใช้ในการปรับปรุงการประกันคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามจาก สมศ.ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะกับ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่มีผลการประเมินการปรับปรุงพัฒนางานและไม่มีรายงานประเมินตนเองที่มีคุณภาพสามารถรองรับการประเมินภายนอกได้

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังคงต้องได้รับการดูแลและปรับปรุงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผน การดำเนินการ ติดตามตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุง เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีขนาดเล็ก กลาง ใหญ่หรือใหญ่พิเศษล้วนมีปัญหาด้านบุคลากรไม่เข้าใจวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งยังไม่มีหัวหน้าศูนย์ดูแล จะแต่งตั้งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือนักวิชาการกองการศึกษาวิชาการแทนหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งไม่ได้เข้าไปเป็นผู้ปฏิบัติงานกับเด็กและครูผู้ดูแลเด็กตลอดเวลาทำให้ไม่ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กและขนาดกลางส่วนใหญ่มีผู้ดูแลเพียง 1-2 คน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ขนาดนี้ได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก มีจำนวน 149 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลางจำนวน 116 แห่ง จากทั้งหมด 304 แห่ง จะเห็นได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงด้านการประกันคุณภาพภายในโดยเฉพาะการทำความเข้าใจและให้ความรู้กับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในในทุกด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการติดตามตรวจสอบและด้านการพัฒนาปรับปรุง ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรดำเนินการแก้ไขปัญหที่พบ โดยจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจในการทำประกันคุณภาพการศึกษา และมีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีวิธีการแบบใดในการรักษาระดับคุณภาพและมาตรฐานของศูนย์ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.

กรุงเทพมหานคร: อาสาศึกษาดินแดน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. (2552). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก*

เล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

กรมการปกครอง. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547) *คู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- จรรยา จิตต์มณี. (2551). *ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการการ
พัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะขาม อำเภอ
เมือง จังหวัดกาญจนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
ตามกฎหมายว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- นงลักษณ์ โกศรี. (2549). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์การบริหารส่วนตำบล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สมิตตา ชัยศิลป์. (2555). *สภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *รายงานการติดตามการจัดการศึกษาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.